

**Addysg Grefyddol**

**Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?**

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

**Cyfeiriadau:** Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

**Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu**

**CA3**

- canran L5 yr adran yn 89.6% yn 2012 - hyn yn gynnydd o 9.3% ers 2011, wedi gwneud cynnydd graddol dros y blynyddoedd diwethaf.
- canran L6+ yn 59.7% yn 2012, y pwnc uchaf yn yr ysgol ac wedi mwy na dwblu ers llynedd; hyn o ganlyniad i ymestyn disgyblion yn gynharach.
- asesiadau CA3 am 2012 yn gosod yr ysgol 2.4% yn uwch na'r AALL, wedi bod 1.4% yn is llynedd a 4.7% yn uwch yn 2010
- mae'r bwllch rhwng perfformiad B/M ar L5+ (93.1%/86.5%) wedi cau ers llynedd ond mae'r bwllch (51.4%/69.0%) yn parhau o ran y L6+ yn 2012.
- ni ragwelir bwllch B/M ar ddiwedd CA3 yn 2013 ond mae angen targedu hanner dwsin o fechgyn ym ml.8 i i geisio sicrhau fod y bwllch wedi cau o ran L6+ yn 2014.

**Barn ar berfformiad CA3 - DA**

**CA4**

- dim canlyniadau TGAU yn 2012, blwyddyn fechan o 42 disgybl.
- canlyniadau rhagorol yn 2011, A\*-C yn 94.7%
- tri disgybl ym mlwyddyn 11 presennol wedi cael graddau is nac C (dwy o 1 marc a'r llall o 6 marc) ac yn cael eu targedu i wella eleni. 75% wedi cael C ym mlwyddyn 10 a'r targed ar gyfer eleni yw fod 92% yn cael graddau A\* i C.
- **Tueddiadau dros amser** - wedi bod yn uwch na'r Sir o ran canran gradd C+ yn 2009 a 2011. Sgôr y pwnc wedi bod yn uwch na'r Sir, 47.58 yn 2011 o gymharu a 43.25 y Sir.
- **Y mwyafrif o'r dysgwyr wedi gwneud yn well yn Addysg Grefyddol na'u pynciau eraill o radd a hanner. Mae hyn yn rhagorol.**

**Barn ar berfformiad CA4 - RHAGOROL**

**CA5**

- canlyniadau blwyddyn 12 yn y modiwl Iddewiaeth yn Ionawr yn dda

- siomedig oedd canlyniadau nifer o ddisgyblion yn y modiwl Bwdhaeth yn Haf 2012, ond y canlyniadau yn llawer gwell wedi ail-sefyll yn Ionawr 2013.

#### Barn ar berfformiad CA5 - DA

#### Materion i gael sylw

- Cynyddu'r nifer o raddau A\*/A yn y canlyniadau TGAU o fewn y pwnc.
- Parhau i roi sylw i'r bwllch rhwng bechgyn a merched er mwyn gwella llythrennedd y bechgyn a fydd yn cau y bwllch yma.

Rhagorol	X	Da		Digonol		Anfoddhaol	
----------	---	----	--	---------	--	------------	--

#### Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).

**Cyfeiriadau:** Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

#### Yr addysgu: cynllunio ac amrediad o strategaethau

- Mae'r PA yn arbenigwraig pwnc sydd yn ymwybodol o ofynion y Cwricwlwm fel a osodir allan yn y *Fframwaith Enghreifftiol ar gyfer Addysg Grefyddol yng Nghymru*, a manylebion CBAC ar gyfer TGAU a'r Lefel A. Mae hefyd wedi elwa o hyfforddiant mewn swydd gan Cynnal ac yn ymwybodol o'r datblygiadau diweddaraf megis datblygu meddwl, llythrennedd ac asesu ar gyfer dysgu.
- Mae tystiolaeth o arsylwi gwersi gan yr Uwch Dim Rheoli'n dangos fod safon yr addysgu yn y pwnc yn rhagorol. Cadarnhawyd hynny gan Estyn yn ystod Tachwedd 2012.
- Mae'r Pennaeth Adran yn aelod o Gymunedau Dysgu Proffesiynol (ysgol a sirol) gyda chyfrifoldeb am ddewis meysydd i'w datblygu o fewn y pwnc, sef llythrennedd a chau'r bwllch rhwng bechgyn a merched.
- Mae amcanion a nodau dysgu clir a chyraeddadwy yn y cynlluniau gwaith manwl, a chyfeirir at y sgiliau hanfodol yn ogystal â sgiliau addysg grefyddol. Mae'r tasgau yn ddisgybl-ganolog sydd yn sicrhau eu bod yn gallu perchnogio eu dysgu ac ymfalchïo yn hynny.
- Sicrheir bod pob gwern yn cychwyn gyda sbardun diddorol sydd yn rhoi y disgyblion ar waith yn syth. Ymhellach i ddiweddu gwersi byth diweddglo priodol er mwyn i'r disgyblion allu myfyrio ar y wers ac ar y strategaethau dysgu.
- Mae'r dystiolaeth yn y llyfrau gwaith sy'n dangos defnydd cyson o strategaethau asesu ar gyfer dysgu a datblygu meddwl yn gwneud y disgyblion yn ddysgwyr hyderus ac annibynnol.

- Mae hunan-asesu ac asesu cyfoedion trwy ddulliau metawybyddiaeth wedi dod yn arfer pwysig i'r disgyblion ac yn fodd i wella eu perfformiad a hybu myfyrio ar y broses ddysgu.
- Mae'r adran yn cynnig modelau i ddisgyblion ADY i'w cynorthwyo i gyrraedd y safon ddisgwyliedig a gwneud cynnydd. Darperir geirfa a themau, fframiau ysgrifennu, taflenni gwahaniaethol a gweithio mewn grwpiau gallu cymysg.

#### Materion i gael sylw

- Ymestyn dysgwyr drwy gynyddu'r nifer o lefelau uwch ar ddiwedd CA3, gan roi sylw i'r dysgwyr 'Galluog a Thalentog'.
- Edrych am gyfleoedd i ddatblygu'r sgil Rhifedd o fewn y pwnc.

Rhagorol	X	Da		Digonol		Anfoddhaol	
----------	---	----	--	---------	--	------------	--

### Addoli ar y Cyd

#### Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?	Ydy	Nac ydy
--	-----	---------

**Cyfeiriadau:** Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94)

#### Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

- Mae Addoli ar y Cyd yn yr ysgol yn cyd-fynd â'r gofynion statudol.
- Mae ansawdd Addoli ar y Cyd torfol yn dda iawn, yn canolbwyntio ar faterion cyfredol ac yn gyfle i atgyfnerthu negeseuon moesol pwysig. Mae'r gwasanaethau yn rhoi sylw i ddiwylliannau a chrefyddau eraill yn ogystal â Christnogaeth.
- Mae'r ddarpariaeth ar gyfer datblygiad ysbrydol yn dda. Caiff y disgyblion gyfle i fyfyririo ar eu bywydau eu hunain a phobl eraill, ac i ofyn cwestiynau sylfaenol bywyd yn y gwersi Addysg Grefyddol, Dyniaethau ac Iaith, yn y gwasanaethau boreol, drwy ymweliadau â gwahanol addoldai, a thrwy gefnogi gwahanol elusennau.
- Mae'r ddarpariaeth ar gyfer datblygiad moesol yn dda. Mae'r ysgol yn llwyddo'n dda i hyrwyddo gwerthoedd fel gonestrwydd, tegwch a pharch, a gwahaniaethu rhwng yr hyn sy'n gywir a'r hyn sy'n anghywir.

#### Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

Rhagorol		Da	X	Digonol		Anfoddhaol	
----------	--	----	---	---------	--	------------	--

Llofnod: Alun Llwyd (Pennaeth)

Dyddiad: 1 Gorffennaf 2013